

MEMORIAŁ

Generał Marii Wittek

adres c.d.k.:
Zofia Kowalska

LKPLW

31-566 kielce

Kowalska Zofia
zd. Majewska

3719/WSL

IS ZAWARTOŚCI TECZKI — KOWALSKA ZOFIA
3719/WSU

I/1. Relacja K-1, s-1

I/2. Dokumenty (sensu stricte) dotyczące osoby relatora —

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację — 1945

III/1 — Materiały dotyczące rodziny relatora —

III/2 — Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. K-2, s-2

III/3 — Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) K-1, s-2

III/4 — Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 — inne... K-5, s-6

IV. Korespondencja K-4, s-5

.....
.....
.....

V. Nazwiskowe karty informacyjne 1

VI. Fotografie: —

I | 1. Relacja:

- Relacja Zofii Kordalskiej z d. Majewskiej spóźniona
z listem z 2006r i pobrała do Fundacji piersi
Krystynę Wojtowicz. Msp. orgg. k. 1, s. 1.

II/1/1

3719/WSG

mel. p. p. p.

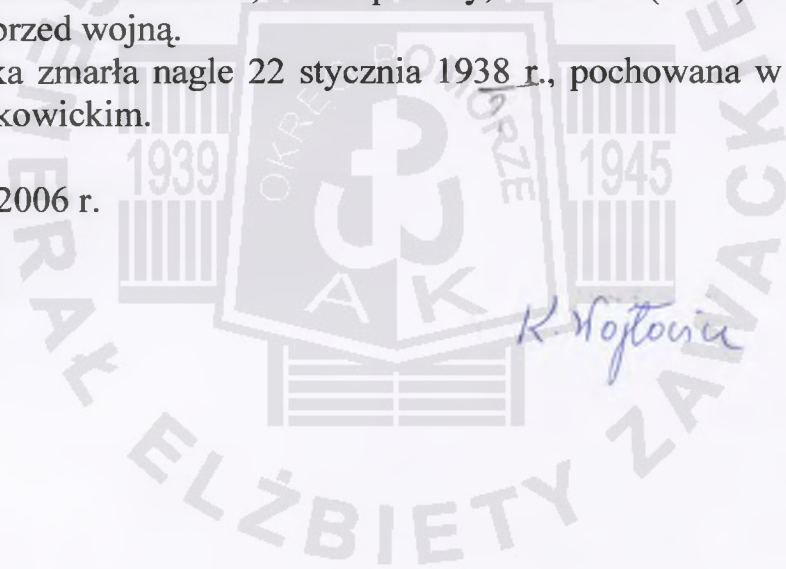
K. Wojtowa l. dn. 582/WSG-
5/1/06

KOWALSKA ZOFIA z d. Majewska (1885-1938), nauczycielka

Urodziła się 18 września 1885 r. w Babach pow. Wolbórz. Pochodziła z rodziny ziemiańskiej, wywodzącej się z kresów wschodnich, dzisiejszej Białorusi. Szkołę średnią ukończyła w Piotrkowie Trybunalskim, następnie podjęła pracę w szkole. Aktywna działaczka społeczna i polityczna, zaangażowana w walkę o polską szkołę w zaborze rosyjskim. Wyszła za mąż za Tadeusza Kowalskiego, urzędnika, później dyrektora banku, działacza niepodległościowego. Po wybuchu 1. wojny światowej wstąpiła do Ligi Kobięcej Pogotowia Wojennego, a jej mąż do Legionów Polskich, był redaktorem pisma Legionów Dziennika Narodowego. Jej mieszkanie w Piotrkowie Trybunalskim (ul. Krakowska 13) było domem, z którego gościnności korzystali legionieści, nazywając go *Hotelem pod Niepodległością* i określając, że *jego ściany rozszerzały się w miarę napływu gości*. W latach dwudziestych rodzina przeniósła się do Sosnowca, a w 1936 r. do Krakowa. Zofia Kowalska należała do aktywnych działaczek Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet. Miała trójkę dzieci: Zofię Dobrochnę (1912) – ppor. AK, łączniczka sztabowa w Inspektoracie ZWZ Kraków i Obszarze ZWZ-AK Warszawa, radca prawny; Wiktora (1914) i Annę (1921), którzy zmarli przed wojną.

Zofia Kowalska zmarła nagle 22 stycznia 1938 r., pochowana w Krakowie na Cmentarzu Rakowickim.

K. Wojt., luty 2006 r.

K. Wojtowa

III/2. Materiały dotyczące ogólnie dresu sprzed 1939r.

- Na podstawie Najuciszejszego ks. Biskupa Władysława Bandurskiego pisy stałe wicedojnym Władysławem w dejiomnie 1915r. Rkp. kserokopia, (Graf Mzaka). K. 2, s. 1-2.

Josef Mzerka

Na powitanie

Najczcowniejszego Hisz. Biskupa
Władysława Bandurskiego

przy stole wigilijnym w Stanow w Legionowie
1915 r.

Na ziemię moją i krzyżów Kresów
zdaleka szedłeś - a miścis wrok blisko
iżes tu mieszkał przez ducha i słowo:
przez ducha Twego zmierzowe ognisko
i przez słów Twoich płomień natchmo-
ktore w daleką pomiesli my stronę!

Wto tu stoim przed Tobą w pokorze
my - Polski Twój Kresami Kot mierze-
serec Ci nasze przynosim w ofierze
a płomień tężknot ogromny w nich gorze
i umiłowan wielkich - których żmiz
pisane w karmat rozjetku i dymie...

Prosci jesteśmy i jesteśmy mieli
 my - z szeregowych. Zobniemy tysiąca
 aleśmy wielką rzecz umiśleli,
 co sęda przed nami jako goręca
 pochodnia - Anacrac nam wkrwidy-
 Twojemi usty wymowione smię... mte

To naszo Twemi powiedziane słowy:
 „za Polskę tylko!”... Pamietaj - w kosciele
 ten ogien w twarzach - Ter sergocis wesele
 bogostawies kufiec już gotowy
 na boj za Polskę, co z Majdan rozkuta
 w krwawą rocznicę ofiary Trauguta!

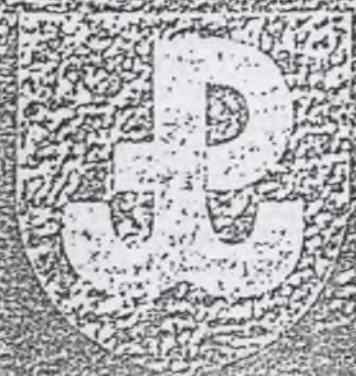
A oto stoję przed Tobą dżis w dżumie,
 aśmy Twych swięcen nie smarali z ducha-
 dżesmy w sgrętku bitewnym i szumie
 mesli się ogniem, jak ta zawierucha
 Twych słów płomiennych, co serca nam
 wletmame Ducha nasz od onej chwili! sili-

III / 3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945).
- Polskie Państwo Podziemne - geneticzna informacja.
Msp. kserokopia, K-1, s. 1-2.

POLSKIE PAŃSTWO PODZIEMNE 1939-1945

27 IX 1939 ROKU W WARSZAWIE, NA KILKANAŚCIE GODZIN PRZED KAPITULACJĄ, GRUPA WYŻSZYCH OFICERÓW Z GEN. M. KARASZEWICZ-TOKARZEWSKIM WRAZ Z PREZYDENTEM STOLICY STEFANEM STARZYŃSKIM, WYKONUJĄC ROZKAZ MARSZAŁKA EDWARDA RYDZA-ŚMIGLEGO, ZAWIĄZAŁA KONSPIRACYJNĄ ORGANIZACJĘ WOJSKOWĄ O NAZWIE SŁUŻBA ZWYCIĘSTWU POLSKI. ORGANIZACJA TA STANOWIĄCA ZASADNICZE OGNIWO PÓŹNIEJSZEJ ARMII KRAJOWEJ, POMOST POMIĘDZY WOJSKIEM POLSKIM II RZECZYPOSPOLITEJ A ARMIĄ POLSKIEGO PAŃSTWA PODZIEMNEGO, PRZEKSZTAŁCIŁA SIĘ W STYCZNIU 1940 ROKU W ZWIĄZEK WALKI ZBROJNEJ. DOWÓDCAMI

SILY ZBROJNE

TEGO ZBROJNEGO RAMIENIA PODZIEMNEGO PAŃSTWA BYLI: OD IX 1939 DO I 1940 — GEN. DYW. MICHAŁ KARASZEWICZ-TOKARZEWSKI „TORWID” (ARESZTOWANY NA GRANICY PRZEZ NKWD III 1940, OPUŚCIŁ ROSJĘ Z ARMIĄ GEN. WŁADYSŁAWA ANDERSA, ZMARŁ NA EMIGRACJI 1964) OD XI 1939 DO VI 1940 — GEN. BRONI KAZIMIERZ SOSNKOWSKI „GODZIEMBA” (ZMARŁ NA EMIGRACJI 1969) OD VI 1940 DO VI 1943 — GEN. DYW. STEFAN ROWECKI

POLSKIE PAŃSTWO PODZIEMNE 1939-1945

PAŃSTWO POLSKIE, ODRODZONE PO STU DWUDZIESTU TRZECH LATACH NIEWOLI JAKO II RZECZYPOSPOLITA, NIE PRZESTAŁO ISTNIEĆ PO AGRESJI NIEMIECKIEJ I RADZIECKIEJ WE WRZEŚNIU 1939 ROKU. BEZPRAWNY CZWARTY ROZBIÓR ZIEM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ ORAZ CZASOWA JEJ OKUPACJA NIE ZNIOSŁY SUWERENNOŚCI PAŃSTWA I UTRZYMAŁY CIĄGŁOŚĆ WŁADZ POLSKICH NA CAŁYM JEGO OBSZARZE. W LATACH 1939—1945 PAŃSTWO POLSKIE TRWAŁO JAKO PAŃSTWO PODZIEMNE KIEROWANE — Z WOLNEJ ZIEMI SOJUSZNIKÓW — PRZEZ W PEŁNI LEGALNE WŁADZE NACZELNE: PREZYDENTA, RZĄD I NACZELNEGO WODZA ORAZ ICH KRAJOWE

WŁADZE CYWILNE

PRZEDSTAWICIELSTWA I W NAJTRUDNIEJSZYCH WARUNKACH OBU OKUPACJI I BEZPRZYKŁADNEGO TERRORU WYPEL尼亚ŁO NIEMOMAL WSZYSTKIE PRZYPISANE MU FUNKCJE: WŁADCZE, ORGANIZATORSKIE, WOJSKOWE I OPIEKUŃCZE. NAJWYŻSZĄ WŁADZĘ W PAŃSTWIE PODZIEMNYM SPRAWOWAŁ DELEGAT RZĄDU NA KRAJ, OD MAJA 1944 ROKU W RAN-

DZE WICEPREMIERA KIERUJĄC ZAKONSPIROWANYM APARATEM ADMINISTRACJI CYWILNEJ DELEGATURY RZĄDU NA SZCZEBLU CENTRALNYM, W WOJEWODZTWACH I POWIATACH, NIEZALEŻNIE OD SZTUCZNYCH GRANIC JAKIMI OKUPANCI PODZIELILI ZIEMIE I RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ. DELEGATAMI RZĄDU NA KRAJ BYLI: OD XII 1939 DO VIII 1942 — CYRYL RATAJSKI „WARTSKI“ (ZM. 19 X 1942), OD VIII 1942 DO II 1943 — JAN PIEKAŁKIEWICZ „JULIAŃSKI“ (ARESztOWANY PRZEZ GESTAPO 19 II 1943, ZAMORDOWANY NA PAWIAKU 19 VI 1943), OD II 1943 DO III 1945 — JAN STANISŁAW JANKOWSKI „SOBOL“, PREZES KRAJOWEJ RADY MINISTRÓW (ARESztOWANY PODSTĘPNIE PRZEZ NKWD 27/28 III 1945 W PRUSZKOWIE, SĄDZONY W MOSKWIE W „PROCESIE SZESNASTU“ ZMARŁ W SOWIECKIM WIĘZIENIU 13 III 1953), OD III 1945 DO VI 1945 — STEFAN KORBOŃSKI „ZIELIŃSKI“ (ZM. NA EMIGRACJI 23 IV 1989). PODZIEMNYM PARLAMENTEM — REPREZENTACJĄ NAJWIĘKSZYCH STRONNICTW: STRONNICTWA LUDOWEGO, POLSKIEJ PARTII SOCJALISTYCZNEJ, STRONNICTWA NARODOWEGO I STRONNICTWA PRACY BYŁY KOLEJNO — POLITYCZNY KOMITET POROZUMIEWAWCZY (II 1940 — VIII 1943), KRAJOWA REPREZENTACJA POLITYCZNA (VIII 1943 — II 1944), RADA JEDNOŚCI NARODOWEJ (III 1944 — VI 1945). TA OSTATNIA SKUPIAŁA PONADTO PRZEDSTAWICIELI: ZJEDNOCZENIA DEMOKRATYCZNEGO; CHŁOPSKIEJ ORGANIZACJI „WOLNOŚĆ-RACŁAWICE“, ORGANIZACJI „OJCZYŻNA“; KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO ORAZ RUCHU SPÓŁDZIELCZE-

GO. DELEGATURA RZĄDU NA KRAJ, SKŁADAJĄCA SIĘ Z OSIEMNASTU DEPARTAMENTÓW, W ZNACZNYM STOPNIU KIEROWAŁA ŻYCIEM SPOŁECZEŃSTWA POLSKIEGO, A DO JEJ GŁÓWNYCH ZADAŃ NALEŻAŁO: — TAJNE SZKOLNICTWO, OBEJMUJĄCE PONAD MILION MŁODZIEŻY: NA KONSPIRACYJNYCH KOMPLETACH SZKÓŁ ŚREDNICH OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH POPRZEZ TAJNE WYKŁADY W SZKOŁACH ZAWODOWYCH I NAUCZANIE RUGOWANYCH ZE SZKÓŁ POWSZECHNYCH PRZEDMIOTÓW OJCZYSTYCH — JĘZYKA POLSKIEGO, HISTORII I GEOGRAFII. W LICEACH WYDANO KILKANAŚCIE TYSIĘCY MATUR. TAJNE WYŻSZE UCZELNIE DZIAŁAŁY W WARSZAWIE, KRAKOWIE, WILNIE I LWOWIE. TAJNY UNIWERSYTET ZIEM ZACHODNICH POZA CENTRALĄ W WARSZAWIE MIAŁ FILIE W KIELCACH, JĘDRZEJOWIE, CZĘSTOCHOWIE I W MILANÓWKU. NA UCZELNIACH TYCH WYDANO KILKA TYSIĘCY DYPLOMÓW, W TYM KILKASET DOKTORATÓW. TAJNE ZAKŁADY WYDAWNICZE DOSTARCZAŁY WIELE EGZEMPLARZY: PODRĘCZNIKÓW SZKOLNYCH I STUDENCKICH SKRYPTÓW. KONSPIRACYJNE NAUCZANIE, OBEJMUJĄC NIEMAL CAŁY KRAJ, POZWOLIŁO W DUŻYM STOPNIU UZUPEŁNIAĆ KADRY POLSKIEJ INTELIGENCJI, MORDOWANEJ I WYWOŻONEJ TAK PRZEZ NIEMCÓW JAK I ROSJAN. — WSPIERANIE POLSKIEJ KULTURY I JEJ TWÓRCÓW POPRZEZ ORGANIZOWANIE ŻYCIA KULTURALNEGO W POSTACI KONSPIRACYJNYCH KONCERTÓW I PRZEDSTAWIEŃ TEATRALNYCH, WYDAWANIE KSIĄŻEK Z ZAKRESU LITERA-

TURY I POEZJI, ITP. — OPIEKOWANIE SIĘ DZIEĆMI I MŁODZIEŻĄ, ORGANIZOWANIE POŻYWIENIA I WYPOCZYŃKU W RAMACH DZIAŁALNOŚCI RADY GŁÓWNEJ OPIEKUŃCZEJ. — RATOWANIE PRZEŚLADOWANYCH, W TYM TAKŻE ZAGROŻONYCH CAŁKOWITĄ ZAGŁADĄ ŻYDÓW POLSKICH. SPECJALNIE POWOŁANA RADA POMOCY ŻYDOM „ŻEGOTA“ ORGANIZOWAŁA POMOC ŻYWNOŚCIOWĄ, FINANSOWĄ, JAK I LEGALIZACYJNĄ DLA ŻYDÓW, ZARÓWNO ZAMKNIĘTYCH PRZEZ NIEMCÓW W GETTACH, JAK I UKRYWAJĄCYCH SIĘ W MIASTACH I WSIACH. — ORGANIZOWANIE WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI I JEGO WYKONAWSTWO. ZAJMOWAŁO SIĘ TYM KIEROWNICTWO WALKI CYWILNEJ (BĘDĄCE WYDZIELONYM ORGANEM DELEGATURY) WRAZ Z CYWILNYMI SĄDAMI SPECJALNYMI I PAŃSTWOWYM KORPUSEM BEZPIECZEŃSTWA (PODZIEMNA POLICJA). SĄDZONO KOLABORUJĄCYCH Z OKUPANTEM I WYMIERZANO SANKCJE (OD BOJKOTU, CHŁOSTY, NAŁOŻENIA KONTRYBUCJI AŻ PO WYROKI ŚMIERCI). SĄDZONO TAKŻE I WYDAWANO WYROKI ZA PRZESTĘPSTWA POSPOLITE. — PROWADZENIE PRZEZ DEPARTAMENTY STAŁYCH STUDIÓW NAD ROZWOJEM I ROZBUDOWĄ WYZWOLONEJ POLSKI. STUDIA OBEJMOWAŁY RÓWNIEŻ REPOLONIZACJĘ ODZYSKANYCH ZIEM ZACHODNICH I PÓLNOCNÝCH. — WSEÓLUDZIAŁ W PROWADZENIU WALKI Z WROGIEM. SIŁĄ ZBROJNĄ PODZIEMNEGO PAŃSTWA, KTÓRA REALIZOWAŁA ZADANIA BOJOWE BYŁA ARMIA KRAJOWA. POLSKIE PAŃSTWO PODZIEMNE, ORGANIZUJĄC OPÓR CA-

ŁEGO SPOŁECZEŃSTWA POPRZEZ REALIZOWANIE ZADAŃ TZW. WALKI CYWILNEJ, POMAGAŁO ZACHOWAĆ GODNĄ POSTAWĘ LUDZI NIE PODLEGAJĄCYCH ZNIEWOLENIU I WALCZĄCYCH. POZOSTANIE ONO ŚWIADECTWEM SIŁY ZORGANIZOWANEGO NARODU I ZNAKIEM NIEWYGASŁEJ NADZIEI.

III/5. Materiały inne:

- Modlitwa za poległe, zmarłe i żyjące kobiety - żołnierzy Armii Krajowej. Msp. Kserokopia. k.1, s.1. (16-02 1984 i paide. 1988r.)
- Warszawa, dnia 23 października 1987r. Drogie Koleżanki - Odesce i spr. anieucenia dresce ntandam PAK. Msp. Kopia, k.1, s.2.
- 11.XI.1987 - zaświadnienie o Msy św. w intencji członkini Organizacji PAK - na Jeszej Górze. Kserokopia zkopisze. k.1, s.3-4.
- Warszawa, 1984r i paide. 1988. Apel poległych Kobiet - Żołnierzy służby zbrojnej Polski - Żołnierzy Walki zbrojnej - Armii Krajowej. Msp. Kserokopia, k.2, s.5-6.

111/5/1

MODLITWA

ZA POLEGŁE, ZMARŁE I ŻYJĄCE
KOBIEITY ŻOŁNIERZY ARMII KRAJOWEJ

Z wiarą i ufnością zwracamy się do Ciebie, Matko Najświętsza, od wieków hetmanko oręża polskiego w walkach zagrażających niepodległości naszej Ojczyzny, uprosz u Syna swego Jezusa Chrystusa, naszego Pana i Boga zbawienie wieczne dla kobiet polskich, które w szlachetnej walce narażały lub oddały życie za najszczytniejsze dla narodu nasze wartości: wiarę, honor, miłość ojczyzny i niepodległość Rzeczypospolitej Polskiej. Pani Jasnogórska, Królowo Korony Polskiej, Ostrej Bramy Opiekunko, módl się za zmarłymi i żyjącymi.

Ciebie prosimy, wysłuchaj nas Panie.

Królowo Męczenników, Matko Litościwa, Twemu miłosiernemu wstawiennictwu polecamy kobiety, które ofiarnie wspierały oddziały bojowe, pielęgnowały rannych i chorych, ukrywały prześladowanych, pomagały w ucieczkach, otaczały opieką jeńców wojennych i uwięzionych, ze co były prześladowane i ginęły w ręce w więzionsiach, obozach koncentracyjnych i masowych egzekucjach.

Ciebie prosimy, wysłuchaj nas Panie.

Matko Bolesna, Ostojco na śmierć skazanych. Uprosz ukojenie bólu matek, które wraz ze swymi dziećmi i mężami były żołnierzami podziemnego Wojska Polskiego, a schwytane i skazane nie załamywały się w godzinie próby, gdy w ich obecności poddawano torturom fizycznym i uderze moralnej członków najbliższej rodziny, do ostatniej chwili przed salwą plutonu egzekucyjnego, pod szubienicą i gilotyną godną postawą pobudzały do wytrwania i męstwa.

Ciebie prosimy, wysłuchaj nas Panie.

Bogurodzico Dziewico, siło obrończyni wolności i wiary, wspomnienie brutalnie wyrwanych z ojczyzny. Wspomnij na rozrzucone po świecie groby poległych Polek, które walcząc szły do Ojczyzny różnymi drogami. Spraw, niech się zjednoczą w Królestwie Niebieskim.

Ciebie prosimy, wysłuchaj nas Panie.

Matko Boska Częstochowska, Patronko Armii Krajowej, nadziejo kobiet walczących, opiekunko sanitariuszek, lekarek, przewodniczek łączniczek, kanalarek, wspomnienie wywiadowczyń. Byłaś im przez długie lata okupacji matką dobrej rady. Wstaw się za poległymi w służbie.

Ciebie prosimy, wysłuchaj nas Panie.

Stolico Mądrości, Przybytku Ducha Świętego. Wspomnij na zasługi nauczycielek polskich, wychowawczyni młodego pokolenia, na ich uczenie czerpiące wiedzę z tajnego nauczania, na pracownice naukowe polskich podziemnych wyższych uczelni, niestrudzone działaczki kultury polskiej, które za podtrzymywanie ducha narodu zginęły z rąk okupanta.

Ciebie prosimy, wysłuchaj nas Panie.

Warszawa, 1984r. i październik 1988r.

Modlitwę ułożyły:

ś.p. Jadwiga Iuchalska-Kowalska "Agnieszka" kpt. AK

Wanda Turkowska "Grażyna" por. AK

III/5/2

Warszawa, dnia 28 października 1987 r.

Drogie Koleżanki !

Z ogromną radością zawiadamiamy, że, dzięki składkom Koleżanek, został wykonany grot w postaci orła pawiackiego do zwieńczenia drzewca sztandaru PWK.

Płat sztandaru został złożony w Sanktuarium Narodu na Jasnej Górze przez delegację instruktorek PWK w dniu 26 lutego 1987 r.

Grot do sztandaru PWK delegacja instruktorek PWK w dniu 4 października 1987 r. przekazała O.O. Paulinom, którzy obiecali umieścić sztandar PWK w Sali Rycerskiej przed najbliższym okresem pielgrzymek.

Jednocześnie delegacja przekazała, ofiarowany przez P. Marię Witto Komendantkę Naczelną Organizacji Przysposobienia Wojskowego Kobiet, złoty sygnet z wyrytym w szafirze orzełkiem PWK, który otrzymała od członkiń Organizacji PWK w 1934 r., podczas Walnego Zjazdu Organizacji odbywającego się w Warszawie.

O.O. Paulini, oceniając wysoko otrzymane dary, zapewnili, że w intencji wszystkich Pawiaczek zostanie odprawiona Msza Sw. na Jasnej Górze. Załączamy kopię zawiadomienia o terminie Mszy Sw.

Czujemy się zobowiązane poinformować o orientacyjnych, bo jeszcze nie zakończonych, kosztach związanych z renowacją sztandaru PWK.

Ze składek wpłynęło 57 000 zł

Oólny koszt około 52 000 zł

Pozostałą sumę 5 000 zł zamierzamy przekazać na fundusz tablicy pamięci kobiet-żołnierzy AK. Tablica ta zostanie umieszczona w kościele O.O. Dominikanów przy ul. Freta w Warszawie pod tablicą gen. Stefana Rzewckiego "Greta"-Komendanta Głównego Armii Krajowej.

/-/ Stanisława Karnasiewicz

/-/ Jadwiga Kowalska

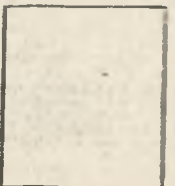
/-/ Halina Korniak

/-/ Helena Ratyńska

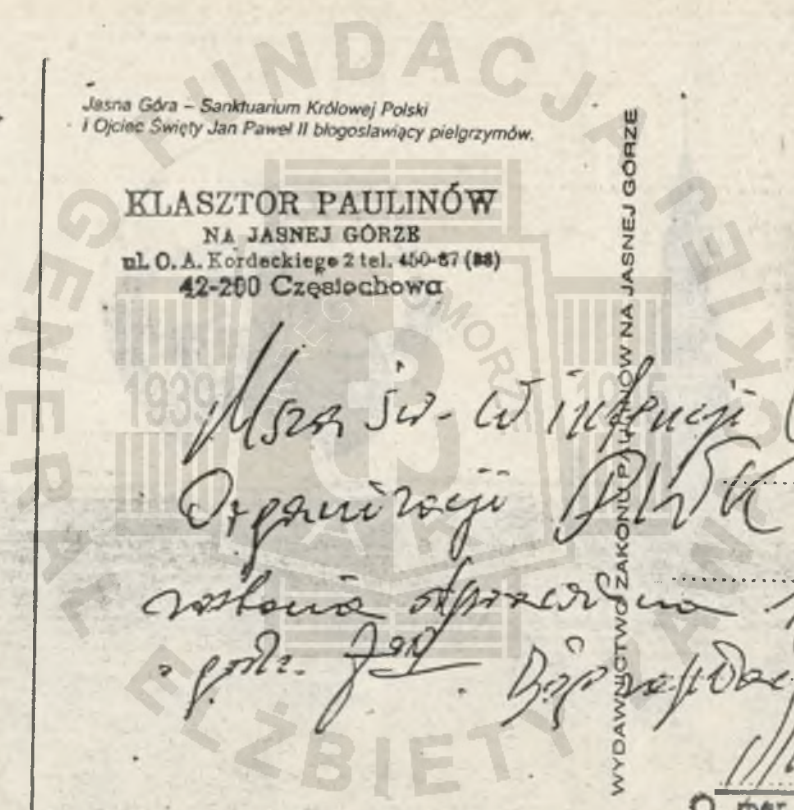
III/5/3

Jasna Góra - Sanktuarium Królowej Polski
i Ojciec Święty Jan Paweł II błogosławiący pielgrzymów.

KLASZTOR PAULINÓW
NA JASNEJ GÓRZE
ul. O. A. Kordeckiego 2 tel. 460-87 (88)
42-200 Częstochowa

*Msza św. w intencji Rodziny
Organizacji Płk
wskazana sprawowana 11. XI. 1987
pods. J. J. B. J. J. J.*

Jan Golonka
O. Ingt JAN GOŁONKA
Kurator Zbiorów Sztuki
na Jasnej Górze

III/5/4

111/5/5

APEL POLEGŁYCH
Kobiet Żołnierzy

SŁUŻBY ZWYCIĘSTWU POLSKI-ZWIĄZKU WALKI ZBROJNEJ-ARMII KRAJOWEJ

W przededniu tragicznej pięćdziesiątej rocznicy pogwałcenia suwerenności Rzeczypospolitej Polskiej przez państwa sąsiadujące i czterdziestoczwartą rocznicę wybuchu Powstania Warszawskiego, zainicjowanego przez oddziały Armii Krajowej, wzywamy do apelu kobiety żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych poległe w walce w kraju i poza jego granicami.

Wzywamy do apelu:

Powołane we wrześniu w wojnie obronnej Polski: lekarki, siostry Czerwonego Krzyża, pielęgniarki wojskowe, cywilne i zakonne, ochotniczki sanitariuszki i ratowniczk; członkinie: Organizacji Przystosowania Wojskowego Kobiet i jej Pogotowia Społecznego, zrzeszonych stowarzyszeń Pogotowia Harcererek, drużyn Obrony Przeciwlotniczej, dziewczątki Białego Krzyża, organizacji społecznych miast i wsi, pracowniczk Poczty Polskiej, Polki spod znaku Rodła, członkinie Związku Zachodniego, skazane na śmierć przez Sondergericht, wszystkie ofiarnie niosące pomoc żołnierzom i udręczonej ludności cywilnej. Spełniałyście swe społeczne zadania pod bombami samolotów i ostrzałem artylerii wroga.

POLEGŁY NA POLU CHWAŁY.

Kobiety żołnierzy Wojska Polskiego w konspiracji: Służby Zwycięstwu Polski-Związku Walki Zbrojnej-Armii Krajowej i scalonych z nią organizacji wojskowych z wszystkich oddziałów i służb. Żołnierzy w Komendzie Głównej, w komendach obszarów, okręgów, inspektoratów, obwodów i placówek: białostockiego, krakowskiego, lubelskiego, lwowskiego, łódzkiego, nowogródzkiego, poleskiego, pomorskiego, poznańskiego, radonsko-kieleckiego, tarnopolskiego, stanisławowskiego, warszawskiego, wileńskiego, wołyńskiego - poległe lub pomordowane podczas pełnienia służby.

POLEGŁY NA POLU CHWAŁY.

Kobiety żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie, w Związku Radzieckim i Środkowym Wschodzie: pielęgniarki z korpusu sióstr, ochotniczki junaczki Pomocniczej Służby Kobiet, których groby rozsiane na cmentarzach wojennych od Azji Środkowej przez Persję i Palestynę do Monte Casino w Europie - wyznaczyły szlak waszej wędrówki do Ojczyzny.

POLEGŁY NA POLU CHWAŁY.

Kobiety żołnierzy Dywizji Kościuszkowskiej, 1 i 2 Armii Wojska Polskiego, poległe na szlaku bojowym od Lenino do Berlina, na wiślanym brzegu Warszawy, na Wale Pomorskim.

POLEGŁY NA POLU CHWAŁY.

Kobiety członkinie podziemnych organizacji bojowych, w ich szeregach oddałyście życie za wspólną sprawę niepodległości. Ginęłyście wraz z waszymi dziećmi i mężami w ogniu palonych domostw, na szubienicach, zamęczone w obozach.

POLEGŁY NA POLU CHWAŁY.

Żołnierzy-więźniarki obozów koncentracyjnych, które mimo wydanego na was wyroku śmierci podejmowałyście dalszą konspiracyjną służbę, organizowały pomoc humanitarną dla współwięźniarek. Odważnie do końca ginęłyście na szubienicach, od kul plutonów egzekucyjnych, zastrzyków fenolu, w komorach gazowych.

POLEGŁY NA POLU CHWAŁY.

Kobiety żołnierzy podziemnej służby zdrowia: lekarki, farmaceutki, pielęgniarki, medyczki, sanitariuszki organizujące pomoc w więzieniach i obozach koncentracyjnych, ratujące rannych w bitwach partyzanckich, akcjach dywersyjnych, w walkach powstańczych w getcie i przez 63 dni Powstania Warszawskiego. Do końca nie odstępowalyście powierzonych wasz

opiecc chorych, gonąc wraz z nimi w bombardowanych szpitalach.

POLEGŁY NA POLU CHWAŁY.

Kobiety żołnierzy ze służb łączności: łączniczki wszystkich szczebli dowodzenia, bojowe łączniczki oddziałów partyzanckich i formacji Powstania Warszawskiego, kurierki krajowych i dalekich zagranicznych tras samotnie wykonujące swą odpowiedzialną służbę, żołnierzy obsługi technicznej, obsługi radiowej, szyfrantki, archiwistki, pracowniczki konspiracyjnych biur wojskowych.

POLEGŁY NA POLU CHWAŁY.

Kobiety żołnierzy służb wywiadu i kontrwywiadu, pełniące w całkowitym odosobnieniu swe niebezpieczne funkcje w kraju oraz w sieci wywiadowczej dalekiego zasięgu, aresztowane, ginące w męczarniach za ochronę tajemnicy pod gilotyną, rozstrzelane, zamęczone w śledztwie. Polskie strażniczki więzienne skazane na śmierć za ofiarną pracę w kontrwywiadzie i pomoc więźniom.

POLEGŁY NA POLU CHWAŁY.

Kobiety żołnierzy z formacji dywersji i sabotażu, minerki, magazynierki tajnych składów broni, laborantki wytwórni środków bojowych i dywersyjnych, aresztowane, rozstrzelane lub zamęczone w śledztwie, poległe w akcjach bojowych i w Powstaniu Warszawskim.

POLEGŁY NA POLU CHWAŁY.

Kobiety żołnierzy w służbie informacji, propagandy i Pomocy Żołnierzowi, kolporterki prasy, instrukcji i druków wojskowych, druków dywersji psychologicznej akcji "W", redaktorki, łączniczki drukarni podziemnych, nieustannie zagrożone łapankami ulicznymi i rewizjami w podciągach. Byłyście wytrwałe i odważne zarówno w służbie, jak i w obliczu śmierci.

POLEGŁY NA POLU CHWAŁY.

Wzywamy do apelu kobiety bezimienne, żołnierzy nieznanych, poległe i zamordowane, których miejscem wiecznego spoczynku są zbiorowe mogiły znajdujące się nie tylko na ziemi polskiej.

POLEGŁY NA POLU CHWAŁY.

CZEŚĆ ICH PAMIĘCI!

Warszawa, 1984r. i październik 1988r.

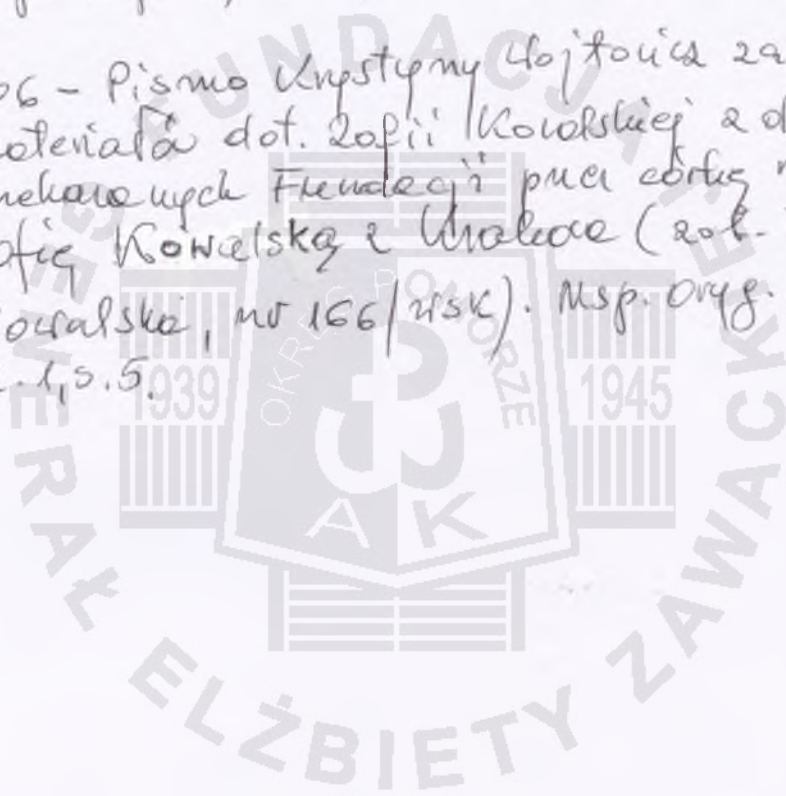
Apel przygotowały:

ś.p. Jadwiga Fuchalska-Kowalska "Agnieszka" kpt. AK

Wanda Turkowska "Grażyna" por. AK

IV. Korespondencja:

- 31.03.2006 - e-mail A. Wankiewicz (Fundacja) do Krystyny Wojtcuik Krallous, k. 1, s. 1
- 31.03.2006 e-mail Krystyny Wojtcuik do A. Wankiewicz (Fundacji) - k. 1, s. 2.
- 6.04.2006 - Pismo Fundacji do Zofii Kowalskiej (córki relatorce Zofii Kowalskiej z d. Majewskiej) potwierdzające przyjęcie materiałów dotyczących głównej relatorce (Zofii Kowalskiej z d. Majewskiej) Msp. Kopia, k. 1, s. 3-4.
- Marzec, 2006 - Pismo Krystyny Wojtcuik zawierające spis materiałów dot. Zofii Kowalskiej z d. Majewskiej, przekazanych Fundacji przez córkę relatorce Zofię Kowalską z Malborka (zob. też: T. Zofia Kowalska, nr 166/15K). Msp. oryg. Podpis adresatki, k. 1, s. 5.

Wydrukowane ze stron: poczta.wp.pl

Data: Piątek, 31 Marca 2006 14:26**Od:** Fundacja AK (fapak) <fapak@wp.pl>**Do:** krystyna_wojtowicz <**Temat:**

Droga Pani Krystyno,
Otrzymałam od Doroty Kromp materiały, które przekazała Pani Pani
Profesor podczas swojego pobytu w Toruniu. Pani Krystyno chciałam
podziękować p. Zofii Kowalskiej i p. Władysławie Rzeczeckiej za
przekazane za Pani pośrednictwem materiały do naszego Archiwum WSK i
portret Matki p. Kowalskiej do Muzeum WSP. Czy może Pani podać mi
adresy obu Pań?
Z pozdrowieniami
Ania Wankiewicz

Zwiedzaj z nami Europę! Oferty na Wielką Majówkę - kliknij i zobacz:
http://klik.wp.pl/?adr=http%3A%2F%2Fpasaz.wp.pl%2Flinki_2.html&sid=713

**DARMOWE
GryOnLine**Bilard, snooker, mahjong, **poker**, tysiąc, kości, szachy, diamenty...

O firmie | Informacje prasowe | Reklama | Biznes z WP | Skontaktuj się z WP | Praca | Prywatność | Polityka
antyspamowa
Zobacz wszystkie serwisy
Copyright © 1995-2006 **Wirtualna Polska**

15/2

Wirtualna Polska

DRUKUJ

Wydrukowane ze stron: poczta.wp.pl

Data: Piątek, 31 Marca 2006 21:11**Od:** <krystyna_wojtowicz**Do:** Fundacja AK (fapak) <fapak@wp.pl>**Adres zwrotny:** krystyna_wojtowicz**Temat:** Re:

Witaj Fundacja,

W Twoim liście datowanym 31 marca 2006 (14:26:54) można przeczytać:

FAf> Droga Pani Krystyno,
 FAf> Otrzymałam od Doroty Kromp materiały, które przekazała Pani Pani
 FAf> Profesor podczas swojego pobytu w Toruniu. Pani Krystyno chciałam
 FAf> podziękować p. Zofii Kowalskiej i p. Władysławie Rzepeckiej za
 FAf> przekazane za Pani pośrednictwem materiały do naszego Archiwum WSK i
 FAf> portret Matki p. Kowalskiej do Muzeum WSP. Czy może Pani podać mi
 FAf> adresy obu Pań?
 FAf> Z pozdrowieniami
 FAf> Ania Wankiewicz

FAf> -----

FAf> Zwiedzaj z nami Europę! Oferty na Wielką Majówkę - kliknij i zobacz:

FAf> http://klik.wp.pl/?adr=http%3A%2F%2Fpasaz.wp.pl%2Flinki_2.html&sid=713

Kochana Aniu! Podaie adresy: Zofia Kowalska, 31-566 Kraków, ul.
 30-540 Kraków, ul. 5 mgr Władysława Krystyna Rzepecka,
 Pozdrawiam Krystyna Wojtowicz Serdecznie

**DARMOWE
GryOnline**Bilard, snooker, mahjong, **poker**, tysięcy, kości, szachy, diamenty...

O firmie | Informacje prasowe | Reklama | Biznes z WP | Skontaktuj się z WP | Praca | Prywatność | Polityka antyspamowa

Zobacz wszystkie serwisy

Copyright © 1995-2006 **Wirtualna Polska**

FUNDACJA

ARCHIWUM I MUZEUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ ORAZ WOJSKOWEJ SŁUŻBY POLEK

BIURO FUNDACJI • 87-100 TORUN • UL. WIELKIE GARBARY 2 • TEL. (0-56) 65-22-186
http://www.um.torun.pl/AK, e-mail: AK@um.torun.pl, fapak@wp.pl
KONTO: WIELKOPOLSKI BANK KREDYTOWY SA W TORUNIU · NR RACHUNKU 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

Toruń, dnia 6.04.2006 r.

kopia

14/3

L. dz. 621/054-412/06

Pani Zofia Kowalska
ul.
31 – 566 Kraków

Szanowna Pani,

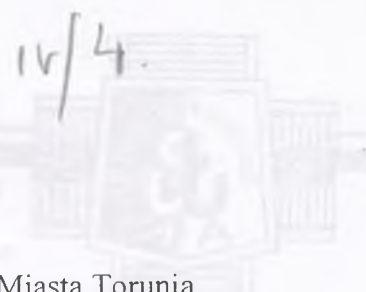
Dziękuję bardzo za cenne materiały o Pani Matce Zofii Kowalskiej z d. Majewskiej, które otrzymaliśmy za pośrednictwem p. Krystyny Wojtowicz, naszej krakowskiej przedstawicielki Memoriału Generał Marii Wittek.

1. Portrecik Matki Zofii Kowalskiej z d. Majewskiej
2. Kserokopia mowy powitalnej Józefa Mączki
3. Kserokopia modlitwy za poległe, zmarłe i żyjące kobiety – żołnierze AK
4. Apel poległych kobiet – żołnierzy, Warszawa 1984, 1988 (kserokopia)
5. Kopia listu z 29.10.1987r. o przekazaniu grotu do sztandaru PWK oo. Paulinom na Jasnej Górze
6. Zawiadomienie oo. Paulinów o odprawionej mszy św. w dniu 11.11.1987 r.(kopia)
7. Kserokopia legitymacji Odznaki Weterana Walk o Niepodległość, Warszawa 1995r.
8. Kserokopia dyplomu mianowania na stopień podporucznika WP p. Zofii Kowalskiej, Kraków 15.05.2001 i zaproszenie na uroczystość mianowania
9. Kserokopia artykułu – Polskie Państwo Podziemne 1939 – 1945 (brak daty i miejsca wydania)

Portret Pani Matki został zinwentaryzowany w naszym Muzeum Wojskowej Służby Polek, a w oparciu o pozostałe dokumenty (kserokopie) została założonateczka osobowa na nazwisko Kowalska Zofia z d. Majewska o numerze inwentarzowym 3719/WSK.

Wiem także, że Pani była łączniczką sztabową w Inspektoracie ZWZ – AK Kraków i ZWZ – AK Warszawa. Bardzo proszę o przesłanie swojej relacji z wojennej służby. Dla ułatwienia załączam schemat, według którego proszę napisać swój życiorys. wtedy będziemy mogli także Pani założyć w naszym archiwum teczkę.

Przesyłam Pani materiały informacyjne o naszej Fundacji i działającym w jej ramach „Memoriale Generał Marii Wittek”. Już wkrótce Fundacja przeniesie się do

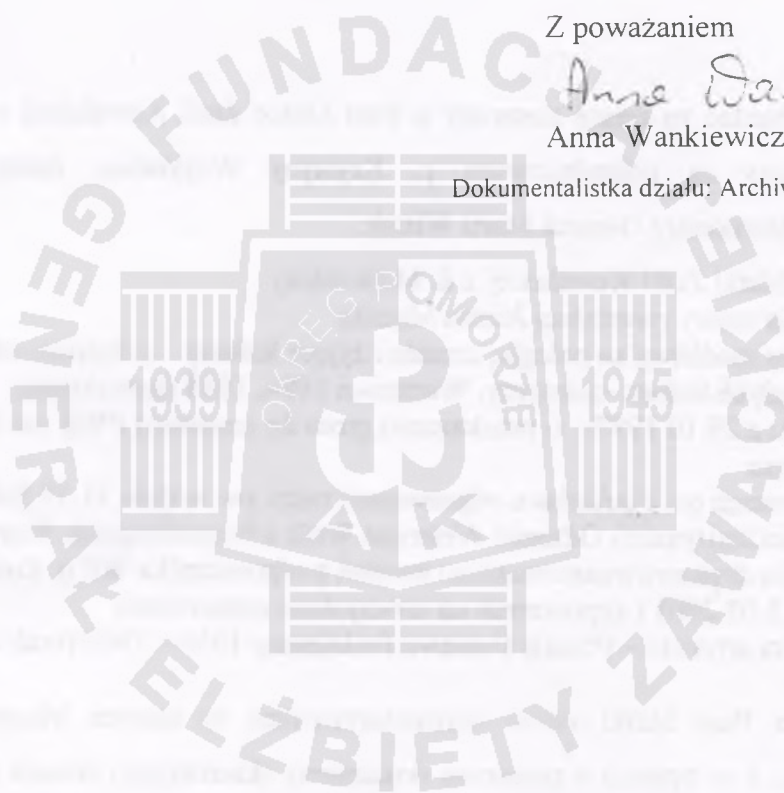
16/4.

nowego budynku przy ul. Podmurnej 93, przekazanego nam przez władze Miasta Torunia. Uroczyste otwarcie Fundacji i Muzeum Wojskowej Służby Polek nastąpi pod koniec maja br., wówczas wyeksponujemy również portrecik Zofii Kowalskiej. W związku z tym otwarciem pilnie poszukujemy jeszcze dalszych eksponatów do naszego, wciąż ubogiego Muzeum. Może Pani mogłaby nam jakoś w tym pomóc?

Z poważaniem

Anna Wankiewicz
Anna Wankiewicz

Dokumentalistka działu: Archiwum WSK

Zał.

1. Folder na XV-lecie Fundacji
2. Biuletyn 2/2005
3. *Schemat idejowy*
4. *Ulotki o mianach*

**Dary Zofii Kowalskiej
dla Muzeum WSK w Toruniu**

P. Zofia Kowalska przekazuje dla Muzeum Wojskowej Służby Kobiet w Toruniu niżej wym. dary:

1. portrecik matki Zofii Kowalskiej z d. Majewskiej;
2. mowa powitalna Józefa Mączki, legionowego poety, wygłoszona przez niego na powitanie ks. biskupa Władysława Bandurskiego. Mowa została własnoręcznie przepisana przez Zofię Kowalską – matkę (ksero);
3. Modlitwa za poległe, zmarłe i żyjące kobiety – żołnierzy Armii Krajowej Warszawa 1984 i październik 1988 r. (ksero);
4. Apel poległych kobiet – żołnierzy, Warszawa 1984 i październik 1988 (ksero);
5. Komunikat o przekazaniu grotu do Sztandaru PWK oo. Paulinom na Jasnej Górze (kopia);
6. Zawiadomienie oo. Paulinów z Jasnej Góry o mszy św. odprawionej w dniu 11.XI.1987 r. (kopia);
7. Legitymacja Odznaki Weterana Walk o Niepodległość, Warszawa 1995 r. (ksero);
8. Dyplom mianowania na stopień podporucznika WP Zofii Kowalskiej, Kraków, 15 05 2001 r. oraz zaproszenie na uroczystość mianowania (ksero);
9. Polskie Państwo Podziemne 1939 – 1945 - niewiadomo skąd to pochodzi (ksero);

Kraków, marzec 2006 r.

Krystyna Wojtowicz

J. 3719/USK

↓ KPD

KOWALSKA Zofia

z d. Majerska

Wypisy ze źródeł -

Nazwiskowe karty informacyjne: 1

i.

J. 3719/WSK

2K P4

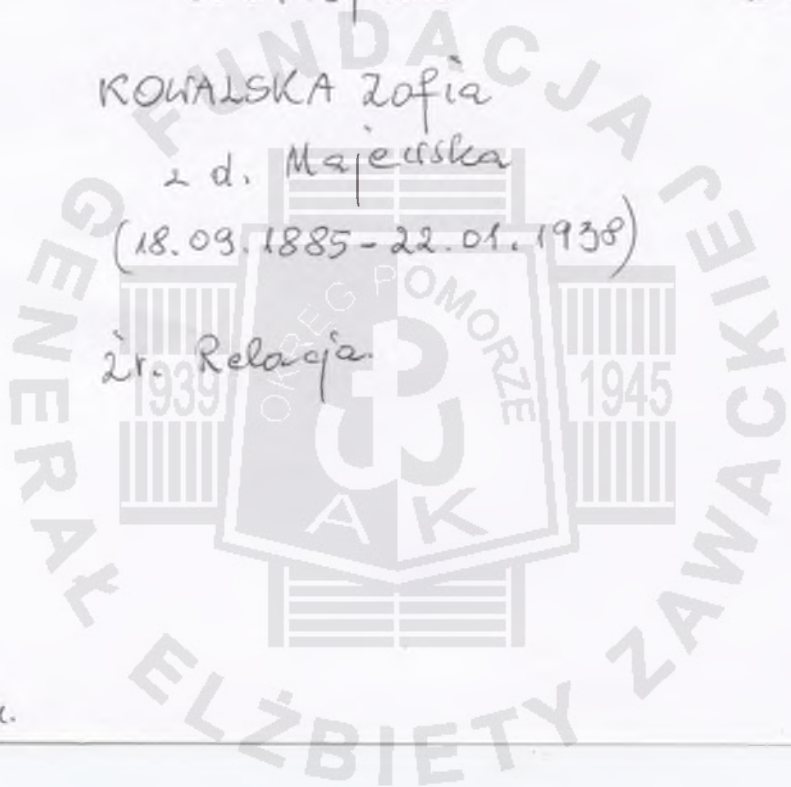
KOWALSKA Zofia

z d. Majewska

(18.09.1885 - 22.01.1938)

zr. Relacja

B. Rojeh 2014.

KOWALSKA ZOFIA